

УДК 382:004 (045)

UDC 382:004 (045)

DOI: [10.31475/ped.dys.2021.30.10](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2021.30.10)

ОЛЬГА ФЕДОРЧУК,

*кандидат педагогічних наук, доцент
(Україна, Хмельницький, Хмельницький університет
управління та права імені Леоніда Юзькова,
вул. Героїв Майдану, 8)*

OLHA FEDORCHUK,

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
(Ukraine, Khmelnytskyi University of Management and Law named after Leohid Yuzkov,
Heroiv Maidany St., 8).*

ORCID: [0000-0003-2163-8890](https://orcid.org/0000-0003-2163-8890)

Педагогічні умови використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх правознавців

Pedagogical Conditions of Using Information and Communication Technologies during the Training of Future Lawyers

Зосереджено увагу, що під педагогічними умовами розуміємо сукупність взаємозалежних характеристик і факторів, необхідних для створення цілеспрямованого навчально-виховного процесу з використанням сучасних інформаційних технологій, що забезпечують формування фахово-інформатичної компетентності майбутнього юриста як складової частини професійної компетентності.

Відмічено, що найважливішою, на наш погляд, педагогічною умовою формування інформатичної компетентності майбутніх фахівців є навчальне інформаційно-освітнє середовище, яке сприяє орієнтації майбутніх правознавців на самостійну, пошукову, науково-дослідну діяльність, використання ресурсів мережі Інтернет, різних електронних та друкованих джерел для пошуку та аналізу необхідної юридичної інформації, обґрунтуванню вибору засобів для вирішення поставленого завдання, професійну діяльність через включення у навчальний процес фахово-орієнтованих юридичних завдань.

Проведені дослідження показали, що використання засобів ІКТ як засобів освіти та професійної діяльності може бути ефективним лише при сформованій постійній потребі майбутніх юристів у використанні засобів ІКТ для власних та фахових потреб.

Ключові слова: педагогічна умова, інформаційно-освітнє середовище, інформатична компетентність, підготовка юриста.

The pedagogical conditions of the organization of the educational process are decisive for the formation of professional and information competence of the future lawyer. It is noted that an important pedagogical condition for the formation of professional and information competence of future professionals is the educational information and educational environment. It promotes the orientation of future jurists to independent, exploratory, research activities, the use of Internet resources, various electronic and printed sources to search and analyze the necessary legal information, provides a rationale for choosing the means to solve the problem, forms information competence through inclusion in the educational process professionally-oriented legal tasks. We present the information and educational environment of the legal as a systemically organized set of educational environment, the subject of the educational process, as well as public authorities and local governments; banks and databases, local and global information networks, book collections of libraries, legal and business information centers, courts, prosecutors, departments of internal affairs, business entities, as well as a set of data transmission tools, information legal resources, interaction protocols, hardware software and methodological support that provide educational activities.

Studies have shown that the use of ICT tools as a means of education and professional activity can be effective only if the constant need of future lawyers to use ICT tools for owners and professionals is maintained. With this in mind, we offer ways to form such a need: the development of targeted software for various categories of students; ensuring self-actualization of students' needs in the use of ICT tools; organization of training in various professional and defining subjects with the use of ICT; creating opportunities for future lawyers to develop the ability to accumulate and apply practical experience in the use of ICT in various conditions (for example, during internships and training in business entities, courts, law enforcement agencies, the Legal Clinic); creating comfortable conditions for working in a

computerized environment.

Keywords: *pedagogical condition, information-educational environment, information competence, lawyer training.*

Вступ / Introduction. Ефективність діяльності закладу вищої освіти з фахової підготовки конкурентноздатних спеціалістів значною мірою залежить від результативності впровадження нових технологій навчання.

Сьогодні принципові завдання навчання у вузі можна сформулювати в такий спосіб: формування особистості, здатної жити й працювати в умовах інформаційного суспільства.

Підготувати майбутнього спеціаліста до професійної діяльності – означає сформувати в нього такий рівень розвитку особистості, який був би достатнім для успішного оволодіння обраним фахом.

Навчання в умовах інформаційного суспільства передбачає, що кожний індивідуум повинен мати можливість доступу до баз даних і засобів інформаційного обслуговування; розуміти різні форми й способи представлення (подання) даних у вербальній, графічній і числовій формах; знати про існування загальнодоступних джерел інформації й уміти ними користуватися; уміти оцінювати отриману інформацію з різних точок зору; уміти аналізувати й обробляти статистичну інформацію; уміти використати отримані дані для вирішення поставлених завдань та прийняття зважених ефективних рішень.

Забезпечити формування такої особистості можна тільки в процесі спільної інтелектуальної роботи учасників педагогічного процесу (студентів і педагогів) з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які сприяють розвитку пам'яті, мислення, прийняттю правильних рішень тощо.

Впровадження нових інформаційних і комунікаційних технологій (далі – ІКТ) сьогодні є важливим резервом підвищення ефективності сучасної освіти й професійного становлення майбутніх спеціалістів взагалі та правознавців зокрема.

Наскільки майбутні правники, студенти юридичних навчальних закладів, готові використати запропоновані їм можливості ІКТ у навчанні та для майбутньої фахової діяльності залежить від організації навчально-виховного процесу у навчальному закладі. Умови, за яких відбувається цей процес називають «педагогічними умовами». Вони зумовлюють та визначають сутність системи організації навчання, забезпечують активність студентів і стимулюють свідоме засвоєння навчального матеріалу, впливають на ефективність навчально-виховного процесу в цілому та якість знань студентів.

Мета та завдання / Aim and Tasks. Метою даного дослідження є уточнення та подальше удосконалення педагогічних умов які забезпечують формування у майбутніх юристів потреби активного використання засобів ІКТ у навчально-виховному процесі та майбутній професійній діяльності.

Завдання даного дослідження:

- проаналізувати та конкретизувати педагогічні умови, котрі забезпечують організацію і функціонування освітнього середовища для підготовки майбутніх правознавців.
- визначити основні складові інформаційно-освітнього середовища юридичного факультету закладу вищої освіти, як однієї з найважливіших педагогічних умов.
- запропонувати шляхи формування стійкої потреби майбутніх правників використовувати ікт у навчальному процесі та майбутній фаховій діяльності.

Методи / Methods: Для досягнення поставленої мети дослідження було використано комплекс взаємопов'язаних методів дослідження – аналіз, синтез, узагальнення результатів наукових пошуків в літературних джерелах з проблемних питань і тенденцій використання інформаційно-комунікаційних технологій для підготовки фахівців, діагностичні (спостереження, опитування, анкетування).

Результати / Results. Під педагогічними умовами розуміємо сукупність взаємозалежних умов, необхідних для створення цілеспрямованого навчально-виховного процесу з використанням сучасних інформаційних технологій, що забезпечують формування фахово-інформатичної компетентності (Федорчук О. С., 2010) майбутнього юриста (як складової частини професійної компетентності), яка є синтезом, гносеологічного (знання), праксеологічного (інформатичні уміння та навички) і аксіологічного компонентів (ціннісне відношення, мотивація);

Складовими фахово-інформатичної компетентності ми визначаємо:

1. Операційну готовність майбутніх юристів до використання інформаційних і комунікаційних технологій для навчання та розв'язання фахових задач.
2. Мотиваційну готовність майбутніх юристів до застосування засобів інформатизації для власних та професійних цілей.

3. Рефлексивну готовність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
4. Готовність студентів працювати в комп'ютеризованому середовищі.
5. Створення умов для підвищення фахового рівня майбутніх правників в галузі комп'ютеризації й інформатизації.
6. Забезпечення процесу інформатизації навчально-виховного процесу науковою, навчальною й методичною літературою.

Педагогічний аспект питання обумовлений необхідністю визначення факторів, які в найбільшій мірі сприяють реалізації визначених цільових настанов застосування сучасних інформаційних технологій як засобу навчальної, науково-дослідної, самоосвітньої та професійної діяльності.

Проведені дослідження показали, що використання засобів ІКТ як засобів освіти та професійної діяльності може бути ефективним лише при постійній потребі майбутніх юристів у використанні засобів ІКТ для власних та фахових потреб, тобто, якщо ми хочемо, щоб використання таке використання стало звичним у будь-якого роду діяльності майбутнього фахівця, ми повинні сформулювати в нього відповідну потребу.

Для встановлення факторів, що впливають на активне застосування майбутніми спеціалістами засобів ІКТ у навчанні, було проведено відповідне дослідження на базі Хмельницького університету управління та права. Дослідження проводилось упродовж 2018–2020 рр. У ньому взяли участь 376 студентів других курсів юридичного факультету.

За результатами анкетування та визначення базового (вхідного) рівня володіння інформаційно-комунікаційними технологіями було визначено три групи студентів з різним рівнем потреби в застосуванні ІКТ.

Близько 30 % студентів становить група студентів з індіферентним відношенням до використання засобів ІКТ. Їхній досвід роботи, пізнання й інтерес до використання ІКТ обмежується рамками предмету «інформатика», що викладається на першому курсі.

Нечисленна група студентів (19 %), що має деякий досвід роботи з комп'ютером, не тільки відчуває потребу в застосуванні засобів ІКТ навчання та самоосвіти, але й самостійно працює, прагнучи розширити свої теоретичні знання й практичні навички в області інформатики й використання ІКТ. Вони творчо ставляться до використання ІКТ не тільки як до засобу набуття знань, але і як до предмета пізнання.

Найчисленнішу групу (50 %) становлять студенти з неяскраво вираженою потребою використання ІКТ, що проявляється в слабкому (недостатньому) розумінні освітніх можливостей ІКТ, у низькій комп'ютерній культурі, і, внаслідок цього, у зневажливому відношенні до використання ІКТ у процесі навчання та майбутній професійній діяльності. Проте, більша частина цих студентів схильна проявляти інтерес і бачить можливості використання ІКТ у процесі навчання та для розв'язання професійних задач.

З'ясувалося, що на активність використання студентами засобів ІКТ впливають такі фактори: відсутність особистісної спрямованості на використання можливостей комп'ютерної техніки; не сформована інформатична компетентність студента; недостатній рівень програмно-технічного й науково-методичного забезпечення; психологічна неготовність працювати в комп'ютеризованому середовищі; вплив комп'ютера на здоров'я (зміни з боку серцево-судинної й нервової систем, значне збільшення зорового навантаження тощо).

Найважливішою, на наш погляд, педагогічною умовою формування інформатичної компетентності майбутніх фахівців є навчальне інформаційно-освітнє середовище.

Інформаційно-освітнє середовище юридичного факультету ми представляємо як системно організовану сукупність освітнього середовища, суб'єкта навчального процесу, а також органів державної влади та місцевого самоврядування; банків і баз даних, локальних і глобальних інформаційних мереж, книжкових фондів бібліотек, центрів правової і ділової інформації, судів, прокуратури, управління внутрішніх справ, господарюючих суб'єктів, а також сукупність засобів передавання даних, інформаційних правових ресурсів, протоколів взаємодії, апаратно-програмного і методичного забезпечення, що забезпечують навчально-виховну діяльність. Інформаційно-освітнє середовище юридичного факультету, у нашому розумінні, – це педагогічна інформаційна система, яка передбачає пізнання навколишнього світу шляхом постановки і розв'язання професійно-орієнтованих юридичних задач за допомогою сучасної техніки збору, передавання і обробки інформації. Це також доступні суб'єкту (майбутньому правознавцю) джерела правової інформації, створені (накопичені) суспільством, що забезпечують формування його інформатичної компетентності і розвиток пізнавальних можливостей.

Зазначимо, що специфіка створеного інформаційно-освітнього середовища юридичного факультету у значній мірі визначається зовнішніми зв'язками викладачів і студентів (суб'єктів) за межами навчального закладу. Це робота викладачів у правоохоронній і правозастосовчій сферах,

їхня адвокатська діяльність. У той же час фахівці-практики (працівники обласного суду, прокуратури, нотаріату, податкової інспекції, пенсійного фонду, управління соціального захисту, адвокати тощо) читають лекції та проводять семінарські заняття, здійснюють керівництво навчальною практикою, науково-дослідними, випускними кваліфікаційними роботами студентів. Студенти активно діють у рамках визначеного навчального середовища, набувають знання, усвідомлюючи їх затребуваність у студентській правовій клініці, у процесі проходження виробничих практик.

Важливим елементом інформаційного навчального середовища є сайт ЗВО. Окрім традиційної для таких сайтів інформації, на ньому розміщується також проблемно-тематична інформація бібліографічного та змістовного характеру (списки літератури, статті, матеріали конференцій), оголошення про науково-практичні конференції, симпозіуми, різноманітні проекти, гранти. Особливе значення для студентів має інформація правового характеру, розміщена на сайті університету, зокрема: копії ліцензій та акредитаційних свідоцтв, законодавчі акти, якими університет керується у своїй діяльності, нормативні документи, які регламентують діяльність університету тощо.

Важливою складовою університетського сайту є студентський сайт, на якому розміщується корисна й необхідна студентам інформація і де вони можуть висловити свої враження від навчання, обмінятися думками про його організацію, про життя у гуртожитках, спортивні, наукові, суспільні події тощо.

У інформаційно-освітньому середовищі юридичного факультету стрімко зростає пізнавальний інтерес, розвивається ціннісне відношення до професії, студент усвідомлює ефективність поєднання навчання з практикою.

У цілому, інформаційне освітнє середовище сприяє орієнтації майбутніх правознавців на самостійну, пошукову, науково-дослідну діяльність, використання ресурсів мережі Інтернет, різних електронних та друкованих джерел для пошуку та аналізу необхідної юридичної інформації, обґрунтуванню вибору засобів для вирішення поставленого завдання; професійну діяльність через включення у навчальний процес фахово-орієнтованих юридичних завдань.

Щоб у навчальному середовищі реалізувалися цілі фахового навчання доречно створити необхідну матеріально-технічну базу, відповідне навчально-методичного забезпечення та підготувати викладацький склад до застосування ІКТ. Предмет «Інформатика та комп'ютерна техніка», який викладається на першому чи другому курсах закладів вищої освіти, які готують майбутніх правознавців, покликаний підготувати майбутнього фахівця як кваліфікованого користувача інструментальних програмних засобів широкого використання. Саме у цей час необхідно зорієнтувати майбутнього фахівця на практичну діяльність. Наше дослідження показало, що надзвичайно важливо у процесі вивчення цього курсу спиратися на задачі, які доведеться розв'язувати юристу у своїй повсякденній професійній діяльності. Існує низка програмних засобів, які може використовувати майбутній фахівець у галузі правознавства. Зокрема, робота в правовій сфері пов'язана з великою кількістю документів і картотек. Для юриста надзвичайно корисним і важливим є вміння швидко орієнтуватися і вибирати з великого обсягу інформації необхідні відомості. Фахово необхідним є освоєння програм вузькоспеціалізованої направленості на старших курсах вузу, коли студент уже добре знайомий з ПК, вільно володіє основними програмними інтерфейсами і, що найголовніше, бачить можливості прикладного використання комп'ютерної техніки та програмного забезпечення у своїй майбутній професії. Юрист повинен вміти користуватися електронними довідниками та експертними системами. І, звичайно, обов'язковим у програмі підготовки майбутнього юриста є вивчення основ практичної роботи у комп'ютерних мережах, зокрема, освоєння Інтернету. Загалом процес вивчення інформатики та інформаційних технологій у процесі підготовки спеціалістів-правників у вузі можна представити у вигляді трьох взаємопов'язаних етапів:

1. Вивчення основ інформатики - навчальний курс;
2. Вдосконалення та закріплення навичок користувача програмних засобів загального призначення – навчальна та виробнича практика, науково-дослідницька діяльність та самостійна робота;
3. Вузько направлене спеціалізоване використання ІКТ у професійній діяльності – розв'язання фахових задач з різних галузей права за допомогою спеціалізованих правових інформаційно-пошукових систем.

Реалізуючи перші два етапи, студент вчиться працювати з конкретними програмними продуктами, оволодіває ними на рівні кваліфікованого користувача та може використовувати у фаховому діловодстві. Спрацьовують предметний та психологічний компоненти одержаних знань, умінь та навичок.

У результаті освоєння третього етапу починає діяти творча складова: узагальнюючи отримані

знання, студент вчиться використовувати комп'ютер під час розв'язання конкретних практичних задач своєї майбутньої професійної діяльності.

Таким чином, у формуванні потреби студентів використовувати засоби ІКТ для навчання та майбутньої фахової діяльності доречно враховувати такі компоненти: змістовий, мотиваційний, організаційний.

Змістовий компонент включає:

1) розробку адаптивних навчальних програм, що забезпечують підготовку студентів і стимулюють їх до використання ІКТ;

2) створення освітніх баз даних на основі сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, що містять наукову, методичну, психологічну, довідкову літературу, різноманітну змістовну навчальну інформацію, різного типу програмне забезпечення й інші матеріали;

3) використання можливостей мережі Інтернет та спеціалізованих інформаційно-пошукових правових систем (ЛІГА:ЗАКОН, Нормативні акти України, Юрист та ін.) для отримання правової інформації та оперативних змін до чинного законодавства для аргументації відповідей при розв'язанні фахово-орієнтованих навчальних задач та фактичних життєвих ситуацій.

Мотиваційний компонент пов'язаний зі створенням умов, що сприяють подоланню внутрішніх бар'єрів, перебудові свідомості студента та його психологічної готовності працювати в комп'ютеризованому середовищі, підвищенню кваліфікації студента в області використання засобів ІКТ. Це досягається за рахунок формування цільових установок, інтересу, сильної мотивації, підвищеної активності студентів у використанні ІКТ для різного роду діяльності (навчального процесу, виробничої практики, особистих потреб). Дослідження показало, що потреба студентів вирішувати фахово-орієнтовані задачі із різних галузей права із використанням інформаційно-комунікаційних технологій повинна приносити їм задоволення, забезпечувати економію зусиль та часу при підготовці до занять із предметів, які власне визначають студента як майбутнього спеціаліста з конкретної галузі права.

Організаційний компонент пов'язаний з питаннями професійної підготовки майбутніх юристів з урахуванням рівня сформованої внутрішньої потреби (ціннісної орієнтації) і факторів, що впливають на активне застосування засобів ІКТ у самоосвіті.

На основі проведених досліджень пропонуємо наступні шляхи формування потреби майбутніх правників:

– розробка цільового програмно-методичного забезпечення для різних категорій студентів (в залежності від результатів первинної діагностики);

– забезпечення самоактуалізації потреби студентів у застосуванні засобів ІКТ;

– організація навчання з різних фахово-визначальних предметів з використанням ІКТ;

– створення сприятливих умов для підвищення кваліфікації студентів у сфері використання засобів ІКТ;

– створення можливостей розвитку у майбутніх правників здатності накопичувати й застосовувати практичний досвід використання засобів ІКТ у різних умовах (наприклад, при проходженні виробничої та навчальної практики у господарюючих суб'єктах, судових, правоохоронних органах, Юридичній клініці);

– розробка системи стимулів з активного застосування засобів ІКТ;

– створення комфортних умов для роботи в комп'ютеризованому середовищі.

Обговорення / Discussions. Розвиток інформаційно-освітнього середовища виступає необхідною умовою тому, що саме у середовищі навчального закладу, мікросоціумі, відбувається формування студента як майбутнього фахівця, громадянина, особистості. У сучасній педагогічній літературі приділено достатньо уваги проблемі впливу середовища на освіту особи. Дана проблема розглядається в дослідженнях В. Бикова, О. Гаврилюка, Р. Гуревича, Б. Гершунського, В. Козирева, А. Кочарян, Н. Морзе, С. Сисоевої, Г. Селевко, Т. Тихонової, О. Тихомирова Биков В. Ю., 2008; Гаврилук О. О., 2001; Гуревич Р. С., 2002; Козырев В. А., 1999; Морзе Н. В., & Кочарян А. Б., 2014); Сисоева С. О., 2004; Тихонова Т. В., 2008).

Причому більшість названих дослідників головним чинником розвитку інформаційно-освітнього середовища ЗВО розглядають використання комп'ютерів і комп'ютерних технологій у навчальному процесі.

Таким чином, середовище – це оточуючі індивіда умови, в яких протікає його формування і діяльність.

Ми розділяємо позицію В. Козирева, який зазначає: «Як соціокультурне явище освітнє середовище включає всю сукупність умов, у яких відбувається становлення, розвиток і освіта людини. Як соціально-педагогічне явище воно представляє сукупність умов, спеціально створених державою і суспільством, необхідних для освіти людини в процесі його життя. Освітнє середовище як педагогічне явище є сукупність умов, з якими суб'єкти навчального процесу

вступають у взаємодію і в яких відбувається освітній процес» (Козырев В. А., 1999, с. 101).

Висновки / Conclusions. Ефективність організації фахової підготовки з отриманням максимально ефективного результату - формування професійної компетентності – можна досягти лише за умови безпосереднього включення майбутнього фахівця в поле дій конкретних фахових, соціальних, психологічних та педагогічних механізмів відбору та формування фахових компетентностей, серед яких не останнє місце займає інформатична.

Наше дослідження показало, що процес формування готовності правознавця до фахової діяльності в умовах сучасного інформаційно-правового простору буде ефективним, якщо:

– навчально-виховний процес у вузі буде зорієнтовано на забезпечення безперервності інформатичної підготовки, формування інформатичної основи діяльності фахівця в умовах інформатизації професійного середовища, зміст якого адекватно відбиває сучасні тенденції створення єдиного інформаційного простору в Україні, сучасні підходи до організації правової діяльності засобами сучасних інформаційних і комунікаційних технологій;

– добір змісту професійної підготовки в процесі вивчення курсу «Інформатика та комп'ютерна техніка» здійснюватиметься на основі реалізації дидактичних принципів: безперервності, системності, практичної спрямованості, модульності, з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу в області сучасних інформаційних і комунікаційних технологій та соціального замовлення на підготовку фахівця-юриста;

– професійна підготовка в процесі вивчення курсу «Інформатика та комп'ютерна техніка» буде здійснюватися в умовах спеціально організованого навчально-інформаційного середовища, адекватного професійному середовищу фахівця, що забезпечить формування готовності студента до вирішення професійних задач засобами інформаційно-комунікаційних технологій;

– навчально-пізнавальна діяльність студентів у процесі освоєння та практичного застосування ІКТ забезпечить майбутнім фаховим правознавцям формування розуміння та системно-цілісного бачення сутності розв'язуваних професійних задач.

У подальшому наукові дослідження спрямовуватимуться на вивчення впливу «хмарних» технологій у підготовці майбутніх юристів.

Список використаних джерел і літератури:

- Биков, В. Ю.** (2008). *Моделі організаційних систем відкритої освіти*: [моногр.]. Київ. [in Ukrainian]
- Гаврилюк, О. О.** (2001). *Організаційно-педагогічні умови підготовки молодших спеціалістів у вищому професійному училищі*. (Автореф. дис. ... канд. пед. наук). Кривий Ріг. [in Ukrainian]
- Гуревич, Р. С.** (2002). Інформаційно-телекомунікаційні технології в підготовці майбутнього фахівця. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*, 4 (8), 61–68. [in Ukrainian]
- Козырев, В. А.** (1999). *Теоретические основы развития гуманитарной образовательной среды педагогического университета*: [моногр.] Санкт-Петербург. [in Russian]
- Морзе, Н. В., & Кочарян, А. Б.** (2014). Модель стандарту ІКТ-компетентності викладачів університету в контексті підвищення якості освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 43 (5). Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2014_43_5_5. [in Ukrainian]
- Сисоева, С. О.** (2004). Неперервна професійна освіта в контексті її технологічного забезпечення. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*, 2, 96–103. [in Ukrainian]
- Тихонова, Т. В.** (2008). Актуалізація інформаційно-технологічної освіти. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах*, 6, 83–87. [in Ukrainian]
- Федорчук, О. С.** (2010). Фахово-інформатична компетентність майбутніх правознавців як складова їхньої функціональної готовності. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*, 5. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2010_5_16. [in Ukrainian]

References:

- Bykov, V. Yu.** (2008). *Modeli orhanizatsiinykh system vidkrytoi osvity [Models of Organizational Systems of Open Education]*: [monohr.]. Kyiv. [in Ukrainian]
- Havryliuk, O. O.** (2001). *Orhanizatsiino-pedahohichni umovy pidhotovky molodshykh spetsialistiv u vyshchomu profesiinomu uchylshchi [Organizational and Pedagogical Conditions for Training Junior Specialists in Higher Vocational School]*. (Extended abstract of Candidate's thesis). Kryvyi Rih. [in Ukrainian]
- Hurevych, R. S.** (2002). Informatsiino-telekomunikatsiini tekhnolohii v pidhotovtsi maibutnoho fakhivtsia [Information and Telecommunication Technologies in the Training of Future Specialists]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka – Continuing Professional Education: Theory and Practice*, 4 (8), 61–68. [in Ukrainian]
- Kozyrev, V. A.** (1999). *Teoreticheskie osnovy razvitiya gumanitarnoy obrazovatel'noy sredy pedagogicheskogo universiteta [Theoretical Bases of Development of the Humanitarian Educational Environment of Pedagogical University]*: [monohr.] Sankt-Peterburh. [in Russian]
- Morze, N. V., & Kocharian, A. B.** (2014). Model standartu IKT-kompetentnosti vykladachiv universytetu v konteksti pidvyschennia yakosti osvity [Model of the Standard of ICT Competence of University Teachers in the Context of Improving the Quality of Education]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia – Information technologies and teaching Tools*, 43 (5). Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2014_43_5_5. [in Ukrainian]

Sysoieva, S. O. (2004). Neperervna profesiina osvita v konteksti yii tekhnolohichnoho zabezpechennia [Continuing Professional Education in the Context of Its Technological Support]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka – Continuing Professional Education: Theory and Practice*, 2, 96–103. [in Ukrainian]

Tykhonova, T. V. (2008). Aktualizatsiia informatsiino-tekhnolohichnoi osvity [Actualization of Information Technology Education]. *Informatyka ta informatsiini tekhnolohii v navchalnykh zakladakh – Informatics and Information Technologies in Educational Institutions*, 6, 83–87. [in Ukrainian]

Fedorchuk, O. S. (2010). Fakhovo-informatychna kompetentnist maibutnikh pravoznavtsiv yak skladova yikhnoi funktsionalnoi hotovnosti [Professional and Information Competence of Future Jurists as a Component of Their Functional Readiness]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy – Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine*, 5. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2010_5_16. [in Ukrainian]

Дата надходження статті: «28» квітня 2021 р.

Стаття прийнята до друку: «14» червня 2021 р.

Федорчук Ольга – доцент кафедри математики, статистики та інформаційних технологій Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, кандидат педагогічних наук, доцент

Fedorchuk Olha – Assistant Professor of the Department of Mathematics, Statistics and Information Technologies of Khmelnytskyi University of Management and Law named after Leonid Yuzkov, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor

Цитуйте цю статтю як:

Федорчук, О. (2021). Педагогічні умови використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх правознавців. *Педагогічний дискурс*, 30, 76–82. doi: [10.31475/ped.dys.2021.30.10](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2021.30.10).

Cite this article as:

Fedorchuk, O. (2021). Pedagogical Conditions of Using Information and Communication Technologies during the Training of Future Lawyers. *Pedagogical Discourse*, 30, 76–82. doi: [10.31475/ped.dys.2021.30.10](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2021.30.10).